

Sygn. akt VII U 2590/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2016r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Jacek Chaciński

Protokolant p.o. prot. Ludomir Bień

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2016 roku w Lublinie

sprawy z wniosku M. D. (1) i M. D. (2)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej oraz zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania M. D. (1) i M. D. (2)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 6 listopada 2014 roku znak (...)

z dnia 12 listopada 2014 roku znak (...)

z dnia 14 listopada 2014 roku znak (...)

I. zmienia decyzję z dnia 6 listopada 2014 roku i ustala M. D. (1) prawo do emerytury rolniczej od dnia(...)roku;

II. zmienia decyzję z dnia 12 listopada 2014 roku i ustala, że M. D. (2) ma prawo do wypłaty części uzupełniającej emerytury od dnia (...) roku;

III. zmienia decyzję z dnia 14 listopada 2014 roku i ustala, że M. D. (2) nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty 743,12 zł (siedemset czterdzieści trzy złote dwanaście groszy) tytułem nienależnie pobranego świadczenia.

Sygn. akt VII U 2590/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 listopada 2014 r., znak (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił M. D. (1) prawa do emerytury rolniczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1403 ze zm.). W uzasadnieniu wskazano, iż odmówiono prawa do świadczenia z uwagi na nie zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej przez skarżącego (decyzja k. 35 a.e. M. D. (1)).

W odwołaniu od powyższej decyzji M. D. (1) domagał się jej zmiany przez ustalenie prawa do emerytury rolniczej (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, powtarzając argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 3 a.s.).

Następnie decyzją z dnia 12 listopada 2014 r., znak (...)Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników odmówił M. D. (2) wypłaty świadczenia w pełnej wysokości. W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż z dokumentacji znajdującej się w Oddziale wynika, że ubezpieczenie społeczne rolników z mocy ustawy ustało w związku z pomniejszeniem powierzchni poniżej 1 ha przeliczeniowego oraz że skarżąca wraz z mężem posiada gospodarstwo rolne na terenie gminy S. o powierzchni 2,23 ha fizycznych tj. 0,65 ha przeliczeniowego (decyzja – k. 36 a.s. M. D. (2))

Kolejną decyzją z dnia 14 listopada 2014 r. znak j.w. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników ustalił M. D. (2) nadpłatę od 1 października 2014 r. do 31 października 2014 r. części uzupełniającej emerytury z powodu wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników męża skarżącej, w związku z pomniejszeniem gruntów rolnych – ustanie ubezpieczenia z mocy ustawy. Skarżąca na podstawie powyższej decyzji została zobowiązana do zwrotu 743,12 zł nienależnie pobranego świadczenia (decyzja – k. 37 a.e. M. D. (2)).

Od powyższych decyzji M. D. (2) złożyła odwołania domagając się ich zmiany oraz wypłaty zawieszony części uzupełniającej emerytury. Skarżąca wskazała, iż nie zgadza się z powyższymi decyzjami, gdyż nie prowadzi gospodarstwa rolnego, ani żadnej działalności rolniczej (odwołania – k. 23 oraz 42 a.s.).

Sąd na podstawie postanowień z dnia 26 czerwca 2015 r. zarządził połączenie spraw z powyższych odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (postanowienia – k. 38 v. i 57 v. a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. D. (1) urodzony w dniu (...) w dniu (...) r. złożył wniosek o emeryturę rolniczą (wniosek k. 1 a.e. M. D. (1)).

Rozpoznając wniosek o emeryturę organ rentowy ustalił, iż wnioskodawca legitymuje się wymaganym okresem ubezpieczenia jednak w ocenie organu nie można uznać, że skarżący zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, bowiem we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia ubezpieczony wskazał, że jest właścicielem gospodarstwa rolnego o pow. 2,23 ha fizycznego co stanowi 0,65 ha przeliczeniowego (odpowiedź na odwołanie – k. 4 v. a.s.).

M. D. (2) była uprawniona do emerytury rolniczej w pełnej wysokości od dnia(...)r. Na podstawie decyzji z dnia 28 października 2014 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego działając z urzędu wstrzymał wnioskodawczyni wypłatę części uzupełniającej od dnia 1 listopada 2014 r. Ubezpieczona w dniu 29 października 2014 r. wносиła o wypłatę emerytury w pełnej wysokości. Rozpoznając wniosek organ rentowy decyzją z dnia 12 listopada 2014 r. odmówił prawa do świadczenia w pełnej wysokości z uwagi na to, że wnioskodawczyni pomimo pomniejszenia gospodarstwa rolnego nadal jest właścicielką 2,33 ha fiz. tj. 0,65 ha przeliczeniowego (decyzje – k. 22, 32, 36, wniosek – k. 34 a.e. M. D. (2), odpowiedź na odwołanie – k. 44 v. a.s.).

W konsekwencji powyższej decyzji organ rentowy stwierdził, iż wykonana została nadpłata na rzecz M. D. (2) od 1 października 2014 r. do 31 października 2014 r. części uzupełniającej emerytury z powodu wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników męża skarżącej. Ubezpieczona na podstawie decyzji 14 listopada 2014 r. została zobowiązana do zwrotu 743,12 zł nienależnie pobranego świadczenia (decyzja – k. 37 a.e. M. D. (2)).

W celu dokonania niezbędnych ustaleń Sąd dopuścił dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach KRUS oraz dowody osobowe w postaci zeznań wnioskodawców M. D. (1) i M. D. (2) (protokół – k. 18 v. – 19 oraz 88 – 88 v. a.s.) oraz świadków S. K. (protokół – k. 87 v. – 88 a.s.) i G. K. (protokół – k. 88 a.s.).

M. i M. D. (2) są współwłaścicielami gruntów o pow. 2,23 ha, na których prowadzona była ferma drobiu. Powyższa ferma prowadzona była razem z T. Ł. i A. i I. W.. Na podstawie umowy użyczenia z dnia 16 czerwca 2006 r. wnioskodawca M. D. (1) użyczył S. K. na czas nieokreślony kurnik o powierzchni 840 m⁽²⁾ położony w miejscowości B., do tuczu brojlera w ramach umowy (...) podpisanej z (...) S.A. Zarówno M. D. (1) jak i M. D. (2) obecnie nie zajmują się

produkcją drobiu. Również pozostali współwłaściciele nie prowadzą produkcji (zeznania M. D. (1) i M. D. (2) protokół – k. 18 v. – 19 oraz 88 – 88 v. a.s., zeznania S. K. protokół – k. 87 v. – 88 a.s., umowa użyczenia – k. 60 a.s.).

Skarżący do 14 stycznia 2015 r. prowadził gospodarstwo rolne o pow. ponad 7 ha. Poza posiadanym przez skarżących gruntem M. D. (1) dzierżawił grunty o powierzchni około 5 ha, których właścicielem był D. D. – syn wnioskodawcy. Przedmiotem umowy dzierżawy były grunty orne położone we wsi P. o powierzchni 3,72 ha oznaczone jako działki o nr (...), grunty orne położone we wsi S. o pow. 89 arów (działka nr (...)) i o pow. 73 ary (działka nr (...)). Skarżący uprawiał pszenicę i kukurydzę.

Działki nr (...) zostały zbyte w drodze licytacji w dniu 13 sierpnia 2014 r. (zaświadczenia komornika z dnia 29 czerwca 2015 r. - k.63 i z dnia 18 lutego 2016r. - k.97). Po dacie licytacji wnioskodawcy nie prowadzili na tych gruntach działalności rolniczej.

Formalnie umowa dzierżawy w odniesieniu do działek nr (...) została rozwiązana w dniu 29 czerwca 2015 r. (zaświadczenie Wójta Gminy S. z dnia 30 października 2014 r. - k.82).

Obecnie na posiadanych gruntach o pow. 2,23 ha wnioskodawcy nie prowadzą żadnej działalności rolniczej. Na w/w gruntach znajduje się dom skarżących, dwa budynki mieszkalne oraz kurnik. Na pozostałej części gruntów rośnie tylko trawa, której wnioskodawcy po skoszeniu nie użytkują na siano (zeznania M. D. (1) i M. D. (2) protokół – k. 18 v. – 19 oraz 88 – 88 v. a.s., zeznania S. K. protokół – k. 87 v. – 88 a.s., zeznania świadka G. K. – k. 88 a.s., rozwiązanie umowy dzierżawy – k. 93 a.s.).

Grunty o pow. 223 ha są także zajęte przez komornika. Nie doszło jeszcze do skutecznej licytacji (zeznania S. K. – k.88).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawców M. D. (1) i M. D. (2) oraz świadków G. K. i S. K. (córka wnioskodawców. Zeznania te były ze sobą zgodne, znalazły potwierdzenie także w dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego i aktach sprawy. Brak jest jakichkolwiek podstaw do ich kwestionowania.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony również w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy. Dokumenty te zostały sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne. Podkreślić również należy, iż ich prawdziwość nie była kwestionowana przez pozwany organ rentowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania M. D. (1) i M. D. (2) są zasadne i zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności odnosząc się do decyzji z dnia 6 listopada 2014 r. odmawiającej M. D. (1) prawa do emerytury rolniczej wskazać należy, iż stosownie do treści art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 r., poz. 277 t.j.), emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzn 60 lat, podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat oraz zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

M. D. (1) osiągnął wiek 60 lat oraz podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat. W przedmiotowym stanie faktycznym sporna była wyłącznie okoliczność, czy wnioskodawca zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej.

Zgodnie z art. 28 ust. 4 cytowanej ustawy, uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

W toku postępowania ustalono ponad wszelką wątpliwość, że M. i M. D. (2) nie prowadzą obecnie żadnej działalności rolniczej.

W orzecznictwie sądowym dominuje pogląd, że przesłanką stosowania tego przepisu (...) jest prowadzenie działalności rolniczej, nie jest nią natomiast samo posiadanie lub dysponowanie własnością gospodarstwa. Oceniając więc fakt zaprzestania działalności rolniczej brać należy pod uwagę faktyczne wykonywanie tej działalności przez ubezpieczonego, a nie fakt posiadania gospodarstwa rolnego czy też jego wydzierżawienia. Zastosowana zaś w tym wypadku technika legislacyjna sugeruje przyjęcie, że wyliczenie zawarte w punktach 1-7 art. 28 służy wyłącznie ułatwieniom dowodowym. Rolnicy będący właścicielami gospodarstw wymienionych w art. 28 ust. 4 pkt 1-7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie muszą wykazywać, że nie prowadzą w nich działalności rolniczej; ten fakt uznaje sam ustawodawca. W pozostałych wypadkach ubezpieczony ma prawo wykazać fakt nieprowadzenia działalności rolniczej (vide wyrok Sądu Apel. w Szczecinie z dnia 6 lutego 2014 roku, sygn. III AUa 380/13, LEX nr 1444836, wyroku SN z dnia 8 stycznia 1997 r., II UKN 39/96, OSNAPiUS 1997 Nr 16, poz. 299, wyrok z dnia 27 maja 1997 r., II UKN 145/97, OSNAPiUS 1998 Nr 8, poz. 247, uchwała z dnia 6 maja 2004 r. II UZP 5/04, OSNP 2004/22/389, Biul.SN 2004/5/20)

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż M. D. (1) spełnił wszystkie warunki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury rolniczej. Zasadnym jest więc ustalenie wnioskodawcy prawa do tego świadczenia od(...)r., tj. od dnia w którym złożony został wniosek o emeryturę rolniczą.

Odnosząc się do decyzji z dnia 12 listopada 2014 r., w której organ rentowy odmówił M. D. (2) prawa do świadczenia w pełnej wysokości stwierdzić należy, iż jest ona niezasadna.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 cytowanej ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 cytowanej ustawy zawieszenie wypłaty dotyczy:

1) części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy,

2) emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95 % emerytury podstawowej

- i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił M. D. (2) przyznania świadczenia w pełnej wysokości gdyż w jego ocenie wnioskodawczyni nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, ponieważ nadal jest współwłaścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni ponad 1 ha.

Jak już wskazano powyższej, w toku niniejszego postępowania Sąd ustalił, iż M. i M. D. (2) nie prowadzą obecnie żadnej działalności rolniczej, wobec czego zaskarżoną decyzję z dnia 12 listopada 2014 r. należało zmienić i ustalić, że M. D. (2) ma prawo do wypłaty części uzupełniającej emerytury od dnia(...) r., tj. od daty złożenia wniosku o wypłatę emerytury w pełnej wysokości.

W konsekwencji powyższego stwierdzić również należy, iż decyzja z dnia 14 listopada 2014 r. była nieprawidłowa.

Z treści art. 138 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) wynika, iż osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia uważa się m.in. świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania; świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Wobec ustalenia przez Sąd, iż M. D. (2) ma prawo do wypłaty części uzupełniającej emerytury od (...)r., stwierdzić należy, że ubezpieczona była uprawniona do pobrania świadczenia za okres od (...) r. (miesiąc w którym złożony był wniosek). Mając powyższe na uwadze zasadnym było dokonanie zmiany decyzji z dnia 14 listopada 2014 r. i ustalenie, że M. D. (2) nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty 743,12 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia.

Mając wszystko powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone decyzje i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.